

"החומר הזה הוא מאוד גבוה ולכן אני מציין לכם לא לשתף אנשים במה שאתם עוברים פה, כי זה רק יבוא נגדכם. יש פה דברים מאוד לא פשוטים, שלאנשים שלא מבינים זה משהו שהם לא מוכנים לקבל אותו... זה נכון לגבי כל האנשים הכי קרובים אלינו" (ציון כהן, מנהיג "הדרך", בשיחה סגורה עם חברי קבוצה).

על הספה שבמרכז החדר שוכבת אישה בשנות ה-30 לחייה. היא עוטה כיסוי ראש, לבושה בצניעות, עיניה עצומות. מסביבה בצורת ח' מסודרים חברי קבוצה נוספים, כמעט כולם נשים צעירות. לכל אחת מהן מחברת או בלוק והן כותבות ללא הפסקה. מולן ניצב איש נמוך קומה, עם זקן גדול ופאות, שמקריין עוצמה רבה. "מה את רואה?" הוא שואל. "מדורה וילדה שיושבת ליד, מסתכלת על האש שעולה למעלה ועל הגצים". "על מה ציון דיבר היום? מה הלב של השיעור?" "על ביטול מתוך הכרת הטוב להשם, להבין את האפסיות שלנו ושכלי השם אין לנו כלום".

"מה קורה עם ציון?" "ציון הוא אבא של הרבה ילדים, עונה האישה, והבנות סביבה מהנהנות. יש הרבה נשמות שקשורות אליו, שהתפקיד שלו לעזר זור להרים אותן. הן מחכות כבר הרבה זמן, עכשיו הגיע הזמן שציון יתחיל להתפנות אליהן ולהעצים אותן מהאנרגיות שלו". "איפה זה שם אותנו?"

"אנחנו במקום שצריכים להיות יד אחת איתו וראש אחד איתו, צריכות להיות עוד זריר עות שלו, כלי ביריו לעזור לו לעוד ילדים". קוראים לו, למנחה המפגש, ציון כהן – מנהיג של קבוצה אפופת מסתורית, יש שיאמרו כת, מורכבת ברובה מנשים. רבות מהן ניתקו קשר עם בני משפחה, ונחו את חייהן הקודמים, עברו להתגורר סמוך לביתו, לפרק זמן נמנעו מלהתחתן והתמסרו באופן מוחלט ל"דרך" – תורתו הרוחנית של כהן.

לאורך השנים ניסו עמותות נגד כתות להתייחסות אחר הקבוצה של ציון כהן, בן 42, שפיעילותו השנויה במחלוקת לא נחשפה מעולם לעין הציבור. גורמי דת אף נאלצו להתערב בנעשה ולהורות לו לחדול ממעשיו.

שורה של עדויות מצד נשים שהיו חברות ב"דרך" של ציון כהן, והגיעו לירי "ידיעות אחרונות", חושפות כעת לראשונה את הקבוצה המסתורית: הטענות ל"שטיפת מוח" ול"השתלת מחשבות", התלות הנפשית שפיתחו במנהיג הקבוצה, פולחן האישיות סביבו, היומנים האינטימיים שכתבו באובססיביות בהוראתו והפחדים היומיומיים שחוו מכך שהן נגועות ב"רוע" או מפני "פצצות משמיים", שינחתו עליהן אם יעזו לעזוב את הקבוצה ולדבר נגדה.

"המטרה שלנו לשנה הקרובה זה להרחיב את הפעילות שלנו עם אנשים. כדי שנוכל לעשות את זה בצורה הרצויה, אנחנו קודם צריכים להתגבש ולהפוך ליחידה אחת... זה צריך להיות ממקום של בחירה ורצון אמיתי של המשך בעמ' 66

הגוררו

מששכונת אושיות

קוראים לו ציון כהן והוא מנהיג "הדרך", קבוצה מסתורית שמורכבת ברובה מנשים. שורה של עדויות, שהגיעו לידי "ידיעות אחרונות" מפי חברות לשעבר בקבוצה, חושפות את שהתרחש בה: טענות ל"שטיפת מוח" ו"השתלת מחשבות", כתיבה אובססיבית של יומנים, נתק ממשפחות, פולחן אישיות סביב דמות המנהיג וחרדה מתמדת מ"הרוע שבהן" ומ"פצצות משמיים" שינחתו על מי שרק תעז לעזוב ולהזיק לקבוצה. למרות שבמרכז לנפגעי כתות מזהירים כי מדובר ב"קבוצה המתנהלת ככת פוגענית", המנהיג כהן טוען בתגובה: אלו שקרים, מדובר באימוני העצמה אישית שנתתי בעבר

✚ גיא ליברמן, ליאת בריסו

ציון כהן. "כל הזהות
שלך מיטשטש, אין
לך קרקע לעמוד עליה
חוץ מציון", מעידה
אחת הבנות שעזבו

גלית, יוצאת
"הדרך". את
בפחדים מטורפים
שאם תעזבי,
שדים ייקחו אותך"

המשך מעמ' 62

כל אחד להיות חלק מהמשפחה ומהמטרה של הכוח הזה. לכולכם הייתה משפחה, אבל גם כולכם מסיבות כאלה ואחרות ברחבתם ממנה" (ציון כהן עם בנות "הדרך")

שכונת אושיות ברחובות נראית לפרקים כמו שריד מימים רחוקים. רבים מתושביה הגיעו כעולים חדשים, בהם יוצאי תימן, שלאורך השנים המשיכו לקיים אורח חיים מסורתי – שכלל התכנסות בגלבויות ללעיסת גת משותפת, טבונים שמעלים עשן בחצרות הבתים ואפ"י לו משפחות מרובות נשים.

בנוף הזה החל ציון רוני כהן לפני יותר מעשור לגבש סביבו קבוצה רוחנית. הוא היה רווק ויצא למסע גילוי עצמי, שכלל בין היתר לימודי קבלה, מיסטיקה יהודית וחזרה בתשובה. "וכייתי להשתנות", תיאר באחת ההודמנויות את התהליך שעבר. "אף אחד לא עזר לי טיפה להגיע לאיזושהו שינוי. רק בילבלו לי את המוח עם סיסמאות וכל מיני שטויות". לאחר שנשא אישה והקים משפחה, עבר כהן להתגורר בשכונת שע' ריים, מהשיכונים הוותיקים ברחובות.

יוצאות "הדרך" שאינן שוחחנו תיארו אותו כגבר ממוצע, בעל קול צרוד ודיבור מונוטוני – אבל כריזמה יוצאת דופן ולשון חדה. מי שיחפש, יוכל לאתר בקלות ברחבי הרשת הקלטות משיעוריו של כהן. לתורתו

**גלית יוצאת "הדרך":
"אחרי שמהטיפולים
האישיים יצאנו עם מסר
שציון הוא המשיח -
בסדנאות יצאו השריטות
הכי קשות. התחלנו לדמיין
מלאכים, קברים. פעם
מישהי אמרה שהיא ראתה
את ציון חלול בלי איברים
והאור עובר דרכו"**

הרוחנית הוא קורא "הדרך". באמצעותה, כך הוא מבטיח להולכים אחריו, יעברו תיקון אישי ואפילו יביאו גאולה לעם ישראל.

"כל העשייה הזאת וכל ההתגייסות הזאת שלי, של הבנות שלי, כל הרעיון זה להתחיל לתת לאנשים את הדרך, להתחיל לתת לאנשים תקווה", הסביר באחת ההודמנויות. "אנשים מיואשים. גם אני הייתי מיואש לפני שזכיתי להכיר את הדרך הזאת".

ואכן, עם הזמן החלה להתגבש סביב כהן קבוצה, מורכבת ברובה מנשים בגילאי 20 עד 40, רבות מהן עברו משבר בחייהן האישיים או היו בתהליכי חזרה בתשובה. כהן, מלווה במדריכות שהכשיר ושפעלו תחתיו, היה שם לצידן ברגע האמת, סייע וטיפל.

השבוע שלהן כלל טיפולים אישיים בדמיון מודרני, רך, שיטה הנעזרת בדמיון המטופל כדי להשיג על מצבו הנפשי; סדנאות קבוצתיות שבהן נחשפו בפני יתר הבנות; ושיעור פתוח במוצ"ש שיועד לאנשים שלא היו חברים ב"דרך". במקביל החלו הבנות למלא אחר הנחיותיו של כהן: לפעול בדרך שהבטיח כי תביא לתיקון חייהן. מהר מאוד הן גילו שעולמן סובב כעת סביב ציון כהן ו"הדרך", וחיהן כפי שהכירו אותם – עומרים להשתנות לגמרי.

"יש אנשים שאוהבים להגיד שזאת כת. בסדר, למה זה כת? מי לא בא לו להשתנות, מי לא בא לו להתמודד – אז זו כת, זה גורו. אז הוא יכול

לספר לעצמו איזה סיפורים שהוא רוצה, בשורה התחתונה הוא הפסיד את החיים שלו, זה התכלס" (ציון כהן באחד משיעוריו)

זו הייתה סוג של תמונת ניצחון מבחינתן. הן עמדו בחצר הבית, סביב חבית מחלירה בוערת, והשליכו אל תוך האש ערימות של מחברות עמוסות במילים. יומנים שדרש מהן לכתוב ושבחם תיערו את מחשבותיהן, רגשותיהן, תשוקותיהן. עכ"ש, כשכל זה הפך לעבר רחוק, הן חשו צורך לפרוק עול. לשרוף את היומנים. את העבר הרע. עוד ועוד מחברות הושלכו אל החבית, פגעו בדופנותיה ונאכלו על ידי האש.

גלית, דניאלה, חופית וענת (השמות בדויים, כמו שמות כל יתר הבנות בכתבה) היו חלק מהקבוצה של כהן ועזבו בסמיכות, בזו אחר זו, לפני כשנתיים. עכשיו הן יושבות מולנו מבוישות, מנסות לגשש מה יחסנו לרת. חשוב להן להבהיר שכל קשר בין "הדרך" לבין היהדות מקרי. הן מעידות שעברו עם עצמן תהי

ליך ארוך כדי להגיע לפגישה הזו ולדבר. "הגעתי למצב נפשי מאוד-מאוד קשה. כל הזהות שלך מיטשטשת, את לא יודעת מימינך ומשמאלך, לא יכולה לתקשר עם אנשים, אין לך קרקע לעמוד עליה חוץ מציון. את לא יכולה לפנות למשפחה ולחברות כי התנתקת מהן, מקום עבודה החלפת, אין לך תחביב בים יותר. רק 'הדרך', אומרת גלית. "אי אפשר שלא להיכנס לדיכאון ולברירות איומה. למי תלכי? שלוש שנים לא תיקשרת עם העולם, מי יאמין לך? לכי תסי בירי את המניפולציות הרגשיות ואת המצוקה".

גלית, רווקה בשנות ה-30 לחייה, הגיעה אל כהן לאחר שהתרשמה משיעור פתוח שהעביר. "בהתחלה זה נורא נחמד. מציעים לך טיפול שיעזור וייתן כלים לחיים", היא אומרת. "מה שעוד קנה אותי היו האהבה והחום שמרע"י פים עלייך. הבנות קורנות וזוהרות ואת רוצה גם".

בשלב הראשון החלה בטיפולים אישיים אצל אחת המדריכות של כהן. "את שוכבת על הספה, נושמת נשימות עמוקות, עוצמת עיניים, ומתוך המקום הרגוע והחשוף הזה מתחילים לשאול אותך שאלות ואת מוציאה מעצמך", היא מתארת. "בהתחלה זה שאלות עלייך, אבל בלי שאת שמה לב זה הופך לשאלות על ציון ועל 'הדרך'. אם זו לא התשובה שהמטפלת רוצה לשמוע, היא חוזרת על השאלה שוב ושוב – ואז כשאת אומרת את מה שהיא רוצה לשמוע, את בטוחה שזה הגיע ממך".

"בתוך הטיפולים הללו משתילים לך את השיטה, את עניין הסגידה לציון, מנטרלים לך מנגנוני הגנה, מכינים אותך לזה שהמשפחה לא תקבל את זה, ואומרים לך בדיוק מה לענות להם. את כל נורות האזהרה מנפצים לך על ההתחלה.

"במקביל", היא ממשיכה, "התקיימו סדנאות משותפות עם בנות נוספות. ציון הציג לנו את זה כאילו נבחרנו לאיזושהו טיפול מיוחד. אז אחרי שמהטיפולים האישיים יצאנו עם מסר שציון הוא המשיח – הסדנאות היו המקום שבו יצאו השריטות הכי קשות. הוא היה עושה לנו דמיונות מודרכים, והתחלנו לדמיין מלאכים, קברים. פעם מישהי אמרה שהיא ראתה את ציון חלול בלי איברים והאור עובר דרכו.

"בסדנאות לא פעם הוא היה יורד עלינו, מדבר על זה שהמשפחה מעכבת אותנו, וכמה אנחנו לא מעריכות את המקום שבו אנחנו נמצאות. את יוצאת מפגישה ארוכה שבה את שומעת כמה שאת כוחנית, פגומה, איזו דרך ארוכה יש לך לעבור לפני שתהיי אדם שלם ואיזה נוק תעשי לבעלך ולילדים אם יהיו לך כאלה – כך שבשלב מסוים את לא צריכה איסור להתחתן, את מאמינה בזה בעצמך.

"מצאתי את עצמי עוזבת את אמא שלי ועוברת לרחובות, קרוב אליו. התחלתי להתנתק מהמשפחה כי האמנתי שאני בדרך טובה. ואז את מאמינה שכל מה שקורה לך בחיים קשור ל'דרך'; אם את במיניוס כלכלי, זה בגלל שאת במיניוס רוחני; אם נרפק לך הפנס באוטו, זה בגלל שהאור הפנימי שלך פגוע; אפילו אם ראיתי תאונת דרכים בדרך, שלא קשורה אליי, זה בגלל שמ" שהו בי פגום. את כל הזמן בפחדים ואת כל הזמן כותבת במחברת. לאט-לאט איבדתי את הזהות שלי".

על כל אחד מהמפגשים האישיים או הקבוצתיים נדרשו הבנות לשלם בין 150 ל-200 שקל, סכום שהיה יכול להסתכם באלפי שקלים בחודש. בשלב מסוים, גלית התקשתה לעמוד בתשלומים. "הרווחתי שכר מינימום, לא היה לי כסף למפגשים וגם לא ראיתי דרך לצאת מזה. בקבוצה אמרו לי שאני צריכה להתמקד במה שחשוב ולא בעבודה. אבל אחרי התלבטות קשה, החלטתי שאני לא הולכת יותר. ציון היה מספר על בנות שהתנגדו ל'דרך' והן במצב לא טוב, הן על כדורים. ואת בפחדים מטורפים שאם תעזבי, שדים יבואו לקחת אותך ותקבלי מכות משמיים. הרגשתי אשמה שאני לא עומדת ביעדים, שאני משפיעה לרעה על הבנות. הבנות התרחקו ולא דיברו איתי, הרגשתי שמענישים אותי. אבל מרגע שעזבתי, הרגשתי ששיחררתי מעצמי לחץ נפשי וכלכלי, משהו בי התעורר".

"ברגע שתנסה לפגוע בכל מה שקורה פה, אתה בעצם תקבל פצצות משמיים... אף אחד לא ייתן לך לפגוע, עם כל הכבוד לך, ובטח

ציון כהן. "כמה מהבנות הרגישו שהוא מדבר מתוכן"

ובטח לא לבוא ולהתרים כנגד ההנהגה, כנגד מי שנתן לך בעצם את כל מה שיש לך. כי אילולא ההנהגה לא היית יודע איך אתה נראה אפילו... היית נשאר באותו בור שהיית בו, לא היית יודע מה זה לדבר עם השם" (ציון כהן בשיחה קבוצתית)

יוצאות קבוצת "הדרך" שאיתן אנחנו משוחחים מעידות כי נישואים היו מחוץ לתחום מבחינתן. "כשרק הגעתי ל'דרך' אמרתי לציון שאני רוצה להתחתן ובא תי לקבל כלים", מספרת דניאלה. "הוא שאל אותי, את חושבת שתהיי אישה טובה? אמא טובה? את ראת אותך איך את מתנהלת, נראית, מתלבשת, מי ירצה אותך בכלל? כשאת ב'דרך' זה הכל ציון".

דניאלה מרחובות, בשנות ה-30 לחייה, הגיעה אל כהן בזמן שחזרה בתשובה. "אבל דברים התחילו להיראות לא טוב", היא מעידה. "בטיפולים הוא היה שואל אותי איך היה השבוע שלי. והחפירות הן בעיקר בדברים הרעים. למה זה קורה לך? כי את רעה, כי את לא טהורה. את לא תהיי אישה ואמא טובה.

"הייתי כל הזמן כותבת במחברת, בהוראתו, הרב רים הכי אישיים בעולם – ואז הגיעו המשחקים במוח בעזרת הרמיון המורדך. מצאתי את עצמי מנתקת קשר עם בני משפחה וחברים. הוא אמר לי שאמא שלי מתנהגת באופן בעייתי. שנה שלמה התבודדתי בבית בין ארבעה קירות, כתבתי במחברות בלי הפסקה. לא הבנתי למה זה ככה, אבל לא הקשבתי לכלום. כל מה שידעתי זה שציון יודע וצודק, והתנתקתי ממי שניסה לפקוח לי את העיניים".

בשלב כלשהו, ממשיכה דניאלה, היא טסה לאומן, שם פגשה רב וסיפרה לו על "הדרך". "הוא אמר לי שנפילתי על אדם, שהדברים שהוא עושה לא באמת קשורים לדת. זה נתן לי כוח לעמוד מול ציון ולהודיע שאני עוזבת. רק אז הבנתי שדברים רעים מאוד קורים שם".

גם חופית, אם חדרהורית שהגיעה לקבוצה כח"י לונית וחזרה בתשובה, מעידה על מניפולציות רג" שיות שגרמו לה לאבד אחיזה בחייה. "בהתחלה", היא מספרת, "דואגים לעטוף אותך באהבה ודאגה, אומרים שאנחנו משפחה. ובאמת הייתה לי התקדמות אישית בעקבות הטיפולים. הכל קרה בהדרגה, באופן מאוד מתוחכם. לאט לאט מנצלים את המקום הבטוח הזה לה" חריר פחדים ודמיונות, לנטרל אותנו משליטה ולהוביל לכיוון שהוא רוצה. ההתייחסות לאמהות שלי הייתה כחולשה, כולל הפחדות שהבן שלי ירצה לברוח ממני. באמצעות הרמיון המורדך גרמו לנו להגיד דברים, כדי שזה יגיע מאיתנו ונאמין בהם. כאילו שתלו לנו את התוצאה במוח. התמקרו איתנו ברוע. ניתקתי קשרים עם בני משפחה, הייתי בודדה, לא היה עם מי לדבר. מאדם רעתן ועצמאי הפכתי למישהי שפחדת לעשות צעדים. איברתי ביטחון, איברתי אמן באנשים".

כשחופית עזבה את "הדרך" לפני כשנתיים, היא עשתה זאת יחד עם ענת. "כשהגעתי ל'דרך' עוד גרתי עם המשפחה בעיר אחרת", משחזרת ענת. "אמרו לי לעבור לרחובות קרוב יותר לציון. הסכמתי לגור במור שב סמוך, אבל לא ויתרו לי עד שמצאתי את עצמי בעיר רחובות, שלוש שנים, לבד בין ארבעה קירות".

גם ענת, בת 29, רווקה, מצאה את עצמה מתרחקת מהמשפחה. "היו לי התנגדויות בהתחלה", היא משחזרת. "אני נורא קשורה לאמא שלי, אבל ניגנו על זה שאני צריכה להתנתק ממנה כי היא משפיעה על החיים שלי. הייתי בוכה אחרי שיחות איתה. היא הייתה אומרת לי: 'מה עשיתי לך? לא חגים, לא שבתות'.

"מאוד רציתי להקים כבר בית, אבל כל פעם שהי עליתי את זה, בקבוצה היו מסבירים לי שאני קורם צריכה לנקות את כל הרע שבי. כשאמרתי לאחת המ" טפלות שאני לא יכולה יותר עם הבדידות, היא אמרה שאין מקום לזוגיות פה.

"בסדנאות", ממשיכה ענת, "ציון היה משפיל ומע" ליב אותנו, עד שהיינו בוכות ומבינות שאין לנו סיכוי להחזיק מערכת יחסים. הרגשתי כאילו זו הייתה מעין תוכנית-יעל לסרס אותנו. אבל משהו שם בכל זאת משך אותי: התקווה שאוכל לשנות דברים בחיים שלי. כשאת במערבולת, את לא רואה את הרוע. עשיתי את מה שהוטל עליי וציפיתי לשינוי – רק שקרה ההפך. בשלב מסוים חופית ואני התחלנו לדבר על זה שמשוהו

שרון דוני

פה לא בסדר. ואנחנו אומרות את זה בייסורים כי אנחנו כאילו בוגרות ב'דרך'. באמת האמנו שציון עושה את רצון השם. אבל הגעתי למצב שלא יכולתי יותר".

חופית: "ואז בפעם הראשונה התעמתתי עם אחת המטפלות של ציון. אמרתי לה שמשוהו פה לא בסדר. שאלתי אותה: למה כל האיזמים וההפחדות? בשלב זה כבר ראינו את ציון בעיניים אחרות. אחרי שיצאנו הת" חילו לספר עלינו שאנחנו בכדורים, בבתי חולים לחור" לי נפש, שאנחנו נרקומניות וזונות. כשניסינו לדבר עם בנות אחרות בקבוצה, האשימו אותנו שאנחנו לא בסדר, לא רצו לדבר איתנו".

בהקלטה שהגיעה לידינו נשמע כהן מספר לחברי הקבוצה על בנות שעזבו את "הדרך". "היו שתיים שלא לקחו אחריות ולא היו מוכנות לעשות עם עצמן כלום ועוד באו והאשימו אותי במצב שלהן. הן גם באופן אוטומטי ניסו להזיק, אז משמיים אחת מהן שיבשו לה את הרעת במשך שבועיים, היא הייתה צריכה לקחת כדורים וזה היה אזהרה בעצם לא להתעסק, כי אתה לא יכול לבוא ולירוק לבאר שאתה שותה ממנה, בטח לא באר שמדברים משמיים. כי מי שכבר מגיע אליי זה בדרך כלל אנשים שבאים מכלום, שבאים מהרחוב. הם באים ללמוד איך להתנהל ואיך להתנהג כדי שיזכו למשהו פה בחיים. אבל לבוא ולנסות להזיק, מה, באמת אתה חושב שאתה מסוגל? באמת לא הבנת עדיין עם מי יש לך עסק? עם מי אתה מתעסק פה? מה זה ציון? מה זה, בן אדם? כואת דעת זה לא בן אדם, זה לא דעת שלי, זה דעת של דברים הרבה יותר גבוהים ממני.

"אתה צריך לדעת שאתה תצפה לפגיעה, כי אם אתה עדיין לא הערכת את אבא שלך – אז אתה כנראה לא ראוי להיות הבן שלו, ואם תנסה לפגוע באבא, אז אתה צריך לדעת שאתה תקבל את זה בחזרה, ויכול להיות שבעוצמות קצת יותר גדולות כי אבא הרבה יותר חזק ממך".

כמה מהבנות מעידות כי בשלב מסוים, לאחר גל עזי" בה שגרם לזעזוע בקבוצה, הן החלו לקבל מסרים חדשים המצדדים בנישואים. אחת מחברות הקבוצה הוותיקות נישאה בתוך זמן קצר – אלא שכמה חודשים אחר כך החלה בהליכי גירושים. "בעלה הרגיש שאשתו נשואה למישהו אחר. כל פעם שהוא ניסה להטיח בה שהיא בעצם שבויה של ציון – היא לא הייתה מוכנה לקבל את זה", מספרת מישהי המעורה בדברים.

אם בתיאוריה ציון נופל, בעצם מה קורה? אם ציון נופל מה קורה? כל הבית הזה מתמוטט, ואז מה קורה לדונה (אחת המטופלות - ג'ל, לב"ס)? חוזרת לחייה הקודמים שהיא לא רוצה לחזור אליהם. זאת אומרת, מה האינטרס שלי בתור דינה? לשמור על ציון. למה? כי הוא ההזנה שלי" (ציון כהן בשיחה עם הבנות)

לפני כשנתיים החלו לזלוג שברי עדויות על אודות המתרחש בממלכתו של כהן. מידע שהגיע אל גורמי דת ברחובות, בהם רב העיר שמחה הכהן קוק, מחשוכי

הרבנים בארץ, הביאו אותו לפעול בעניין. כשפנינו אל הרב קוק, הוא סירב בהתחלה לשתף פעולה. לאחר מכן הודה כי זימן את כהן לשיחה שבה הורה לו להפסיק לאלתר את פעילותו. "הבנות הללו היו שבורות ורצוצות כשהן הגיעו אליי, כמעט חולות, הייתי אומר. הייתי חייב להושיב אותן ולהסביר להן שלא להמשיך בדרך הזו, ולשמחתי הן הפסיקו לבד את הקשר איתו", מספר הרב קוק. "הוא הבטיח שיפסיק עם זה, ואני הייתי בטוח שהוא הפסיק, אך מתברר שבסופו של דבר הוא לא עשה זאת ומצא בנות אחרות במקום אלו שעזבו. המעשים שלו חמורים ביותר, אבל הוא לא היה צריך שיסבירו לו, הוא יודע יותר טוב מאיתנו על החומרה של המעשים שלו".

עדויות בעניין הגיעו גם אל המרכז לנפגעי כתות. אברהם ביטקין, עובד סוציאלי קליני, ליווה כמה מיוצאות "הדרך", שהופנו אליו על ידי המרכז. "אין ספק שיש פה קבוצה שעונה למאפיינים של כת, וב" מיוחד שמטרתה להביא אנשים לתכלית מסוימת ול" שלוט בחייהם", אומר ביטקין. "בשיעורים ובסדנאות יש שימוש באמצעים של שליטה מנטלית ורגשית, במחברות שהן רושמות הן חושפות הכל. באותה תקור" פה ליוויתי בנות שיצאו מהקבוצה וטענו שהוא לא יוצא להן מהראש. שטיפת המוח שהן עברו בתוך הכת הייתה כה גדולה, שהן לא הצליחו להתנתק ממנה. הב" נות שאיתן דיברתי העירו שהן הפסיקו לחשוב בעצמן והרגישו שציון מדבר מתוכן, שהזוהות שלהן הוחלפה". שרון דוני, המנהלת הקלינית של המרכז לנפגעי כתות: "יש לנו נטייה לתייג מעשי נפגעי כתות כטיפ"

באחת ההקלטות מספר ציון כהן על בנות שעזבו את הקבוצה: "הן ניסו להזיק. אז משמיים אחת מהן שיבשו לה את הדעת במשך שבועיים, היא הייתה צריכה לקחת כדורים... באמת לא הבנת עדיין עם מי יש לך עסק? מה זה ציון? כזאת דעת זה לא בן אדם"

שכונת אושיות, השבוע.
כאן ייסד כהן לפני יותר
מעשור את "הדרך"

צילום: יובל חן

**הרב שמחה הכהן קוק,
רב העיר רחובות, פנה אל
כהן לפני כשנתיים כדי
שיחדל ממעשיו. "הבנות
הללו היו שבורות ורצוצות
כשהן הגיעו אליי, כמעט
חולות", הוא מספר. "כהן
הבטיח שיפסיק עם זה,
אך בסופו של דבר מצא
בנות אחרות במקום"**

אחת מאיתנו היה תפקיד בשיעורים האלה: אחת על הניקיון, אחת על האוכל, אחת על הכנסת האורחים. ניסינו לגונן על ציון, שלא יתקרבו או ישאלו שאלות. היינו מין חומה שהגנה מהאנשים שבאו. המטרה הייתה להביא ל'דרך' כמה שיותר אנשים.

בשלב מסוים חוותה משבר אמון מול כהן, מטופלות נלקחו ממנה – ואז הגיעה גם העזיבה. "הייתי בחדרות של ממש באותה תקופה", מתארת נטע. "לא ישנתי בלי לה, כל הזמן דאגתי. הוא אמר שזה הרוע שלי ששולט בי מבפנים, וזה רק גרם לי לפחד יותר – אני האישה ההורסת, אני הרעה, ואם לא אשנה את ההתנהגות, אקבל עונש מהשמיים. ואז היה מין רגע של זיכוכך שכל האמת באה לי בפנים. פתאום הבנתי שיש המון דברים חולים שקורים ב'דרך'. לאט-לאט נפקחות העיניים ואת מבינה כמה לא היית את, כמה היית שבויה".

בו הקבוצה, רובנו נשים שבאו ממקום של חוסר ביטחון והערכה עצמית ועם חוסרים גדולים מהבית. ציון היה דמות שמילאה את החלל הזה. היה בלבול בין חבר, מטפל ומדריך", היא מספרת.

נטע הפכה למטפלת ב'דרך' ולדמות דומיננטית בקבוצה. במשך תקופה, חלק מן הסרנאות והטיפולים התקיימו בביתה. במקביל המשיכה להיות מטופלת על ידי כהן. "הטיפולים שהעברתי היו בהדרגתו", היא מספרת. "הייתי כותבת סיכום של הפגישה, מגיעה אליו והוא היה אומר לי מה לכוון אותן לחשוב, בעצם אילו מסרים לשתול להן בראש.

"בשלב מסוים, למשל, התבקשתי כמטפלת לגרום לאחת הבנות ללכת עם כיסוי ראש. כיוונתי אותה לשם, עד שבסוף זה כאילו בא ממנה. שטיפות המוח היו בטיי פול, בסדרנה, בטלפון. כל הזמן זה רק 'הדרך'. אין לך חיים אישיים וקשה לך להבין את זה, כי את כל הזמן עסוקה בעבודה פנימית, מנותקת מהעולם, כותבת במי חברות ולא ישנה. הייתי יושבת עד שלוש לפנות בוקר להכין את סיכומי הטיפולים, לכתוב במחברת. כשיצא תי מהדרך היו לי יותר מ-50 מחברות. את כולן זרקתי". את עניין ההתנגדות לנישואים נטע הכירה היטב. "הוא כל הזמן היה מחדיר לנו לראש למה אנחנו לא יכולות ולא מוכנות להתחתן. אני בפועל הרגשתי שאני נשואה רוחנית לציון, וכשעזבתי עברתי סוג של גט רוחני". נטע מספרת כי השיעורים הפתוחים היו כלי לגיוס אנשים נוספים ל'דרך': "היינו שוכרים מתנ"ס. לכל

שות, אבל במפגש פנים אל פנים מתברר שלא כך הוא. מניסיון של מאות מקרים, הבנו שהמורכבות הופכת את הבלתי הגיוני למציאות. מרבית האנשים נקלעים לקבוצות תוך חיפוש 'דרך רוחנית' שתספק תשובות לשאלות קיומיות. המצטרף מתוודע למנהיג שלכאורה עונה על משאלותיו. מוצעת לו דרך נפלאה והגיונית, עם ערכים הומניטריים, דרכי תרגול שמוצאות חן בעיניו, והוא מקבל מנות גדושות של תשומת לב ותמיכה. לאחר רכישת האמון הראשוני, בתהליך איטי, מגיעים החלקים האחרים, הלא הגיוניים. המנהיג הופך לסמכות בלתי מעוררת שכדאי להישמע לה אם רוצים להיגאל מהסבל, ולעומת זאת פרידה מהקבוצה תוביל לאובדן הדרך. קבוצות כאלו, כמו הקבוצה של ציון כהן, המתנהלת ככת פוגענית, מבססות את הידע על דרכים חובניות, ובכך הופכות למלכודת רבש המתגלה כקן צרעות".

נטע, גרושה בשנות ה-40 לחייה, הייתה יד ימינו של כהן. היא פגשה אותו כשהחלה בתהליך חזרה בתשובה לפני כעשור. "הגעתי אל ציון כשהחלה להתגבש סביבי

**מאונקית
החקירות**
הכתובת לחשיבות
tahkir@yedioth.co.il

ציון כהן: "הדברים שקריים, מסולפים והוצאו מהקשרם"

ולא להיגרר למלחמה שבה פתחו נגדי. למעט 'מתלוננת' אחת, שהקשר עימה נותק לפני כשבע שנים, הרי שיתר ה'מתלוננות' היו תחת מאמנת שהכשרתי – ולא אומנו על ידי. לגבי אותה מאמנת, במהלך הכשרתה עלה חשש שהיא פועלת באופן שאינו מתאים לדרך האימון המוכרת לי, וכי יש חשש שלא תועיל למאומנים. בשל כך, הוסבר לה כי אינני מתכוון להמשיך להדריך אותה כמאמנת ואם היא חפצה בטובת לקוחותיה, רצוי שתעביר אותן למאמנת אחרת. במקום ליטול אחריות, היא בחרה לפנות ללקוחותיה ולהטיל עליי את האחריות. אין לי אלא להצר על הדרך שבה בחרו אותן 'מתלוננות' להתנהל, תוך ניסיון להשחיר את שמי בכל מקום ולהגדיר את האימון עימי כ'כת'. מתוך דברים שמסרו ה'מתלוננות' לגורמים שונים, דברים שאין קשר בינם לבין המציאות, אכן פנו אליי רבנים שונים, על מנת שהפעילות תופסק – והכל מבלי לערוך עימי בירור לעניין נכונות הדברים. מעולם לא נערכה על יד הרבנים בדיקה יסודית עימי – ולא התבקשה תגובתי לדברים. ככל שהיו טענותיהן נבדקות, הרי שהיה עולה כי אין ולא היה בפעילותי כל פסול. מובן כי אין קשר בין האימונים והשיחות שאותן ערכתי על מי מלקוחותיי לנושא ה'כת', העולה מפנייתכם. אדגיש כי זה למעלה משש שנים שאינני מטפל בנשים כלל.

"לאור הנזק הגדול לשמי, עקב התנהלות אותן 'מתלוננות', נאלצתי לסיים את עיסוקי כמאמן. צר לי על אותם אנשים אשר יימנע ממני לסייע להם. יהיה נכון לערוך בדיקה מקיפה לעניין תלונותיהן, טרם פרסום הדברים אשר עלולים לגרום לי נזקים נוספים.

"לא רק שלא הופעלה כל כפייה על מנת להישאר במסגרת הפעילות, אלא שההפך הוא הנכון. אנשים שלא התאימו לפעילות נתבקשו מיוזמתי לעזוב את מסגרת הקבוצה. בין אלה תמצאו את מרבית הפונות אליכם. יתר הדברים שנמסרו לכם הינם שקריים, סילופי האמת ודברים שהוצאו מהקשרים. מעולם לא טענתי כי יש לעולם מנהיג אחר מלבד הקב"ה, וייתכן כי מתוך ניסיון להכפיש הועלו דברים שיחסתי למנהיג העולם תוך ניסיון להציגם כאילו ייחסתי אותם לעצמי".

ציון כהן מסר בתגובה לסדרת שאלות שהעברנו: "בעבר ניתן על ידי אימון העצמה אישית ברוח היהדות, ללא אלמנטים של החזרה בתשובה, כפייה ואימונים, ובמחיר שבו יכול לעמוד הציבור הדתי וציבור החוזרים בתשובה, כאשר חלק מהמאומנים הצטרפו לסדרה שבועית ולשיעור תורה. הרוב המכריע זכו לקבל מהאימון את התוצאות שביקשו וציפיותיהם התממשו. מובן כי אף אימון אינו מניב 100 אחוזי הצלחה. במקרים אלה, ולאחר שכמה ניסיונות לתיקון אינם צולחים, לרוב מגיעים להחלטה משותפת לסיים את הקשר המקצועי.

"סיום הקשר אינו מעיד דווקא על כישלון המאמן או המאומן, אלא לעיתים על אי-התאמת האימון למאומן. משיקולי ביטחון המאומן, ומכיוון שאינני פסיכולוג או פסיכיאטר – כשיש לי חשש כי מדובר בבעיה החורגת ממסגרת האימון, או שהיעדר הבנה תמנע מהמאומן להפיק מהאימון תועלת – אני מפסיק את הטיפול. לא פעם המאומן מנסה להיאחז בקשר, וכדי שלא ליטול אחריות על הטיפול בבעיותיו, הוא מעדיף להטיל את האשמה על המאמן שלדירי 'נטש אותו'.

"ה'מתלוננות' שהוצגו בפנייתכם הינן כאלה שהטיפול בהן נפסק, בין ביוזמתן ובין ביוזמתי, כל אחת מהטעמים שפורטו לעיל. במקרה הצורך הוסבר להן כי הבעיות שעלו בשיחות עימן אינן מתאימות למסגרת האימון, או במקרים אחרים כי נדרשת מהן עבודה עצמית רבה, שאותה לא היו מוכנות לבצע – וכי המשך האימון במתכונתו לא יניב את התוצאות שלהן הן מצפות. מתוך המצוקה והבעיות שבהן היו שרויות העדיפו חלקן לא לפנות לטיפול מקצועי, אלא לנהל 'מלחמה' נגד המאמן. משיקולי צנעת הפרט ואתיקה, אין בכוונתי להיכנס לפרטי הטענות שהעלו, כמו גם למניעים מאחורי ה'תלונה', ואין בכוונתי לנהל עימן מלחמה מעל דפי העיתון. יובהר כי טענותיהן אינן אמת. מטעמי צנעת הפרט גם לא אוכל לפרט לעניין מאומנים מרוצים והתועלת שהפיקו מהאימון.

"למרות שה'מתלוננות' מעולם לא פנו אליי, אלא בחרו לנסות להשחיר את שמי בכל מקום, הרי שמתוך הבנה למצבן בחרתי עד עתה לספוג את הנזקים שגרמו לי –